

Försvarsdepartementet

Svenska regionala flygplatsers remissvar till SOU 2019:34 "Förbättrat skydd för totalförsvaret"

Svenska Regionala Flygplatser (SRF) stödjer utredningen i alla dess huvudsakliga förslag. SRF vill dock att lagen görs tydligare vad som avses med begreppet "flygplatser". SRF vill också uppmärksamma på den pågående Flygplatsöversynen som bedrivs i Infrastrukturdepartementet.

Svenska Regionala Flygplatser (SRF) representerar idag landets 34 icke-statliga flygplatser. 27 av dessa har reguljär passagerartrafik, övriga är fraktflygplatser, flygskolor eller har privatflyg. Av de 34 är 31 kommunalt- eller landstingsägda och två är privata.

Flygplatserna är en viktig förutsättning för att skapa tillgänglighet i hela landet men säkerställer också stöd till samhället, bland annat med ambulansflyg. Sedan Försvarsmakten fick nya uppgifter och utökade resurser (Prop 2014/15:109) och i beslut därefter, samt ingåendet av värnationsavtalet med Nato (Ds 2015:39) har också Försvarsmaktens nyttjande av SRF flygplatser ökat markant. Det rör sig främst övning men också tillfällig basering för flygvapnet.

Inkludera skolverksamhet i definitionen av flygplatser

Flertalet av SRF flygplatser bedriver skolverksamhet, alltså upplåter området för flygskolor. I vissa fall en omfattande sådan. Flygplatsen Ljungbyhed, säkerställer, genom Trafikflyghögskolans försorg, att merparten av alla kommersiella piloter i Sverige (SAS, Norwegian, BRA m fl) utbildas där. Men flygplatsen bedriver ingen kommersiell flygtrafik i meningen att det sker reguljär- eller charter passagerartrafik. Flygplatsen är den enda i Sverige med parallella banor. Den drivs dessutom privat.

Betydelsen av verksamheten på Ljungbyhed går att jämföra med alla andra SRF flygplatser. Begreppet skolverksamhet bör således inkluderas i definitionen *flygplats* för den kommande lagstiftningen. Skulle en utpräglad skolflygplats utan passagerartrafik läggas ned, riskerar en sådan flygplats att inte inkluderas i enlighet utredningens intentioner.

Nedläggningar av icke-statliga flygplatser med passagerartrafik har skett i närtid. Senast i Oskarshamn, i Göteborg (Säve) och i Gävle. Då dessa nedläggningar redan skett finns risk att dessa flygplatser eller kvarvarande flygfält och fastigheter inte omfattas av föreslagen i utredningen om inte kommande lagstiftning också inkluderar en retroaktiv värdering av flygfält. SRF har inget förslag hur en sådan inventering bör gå till men borde vara förhållandevis enkelt att utreda.

SRF menar att det torde vara intressant för en antagonistisk sinnad stat att via ombud köpa en nedlagd flygplats. När väl fastigheten är övertagen, kan antagonisten via ombud söka tillstånd för flygverksamhet. Därigenom kan samma antagonistiska aktör i fredstid på legal väg, via ombud flyga in och lagra utrustning och materiell som sedan kan användas i antagonistiskt syfte redan i fredstid. En sådan flygplats skulle också kunna användas av antagonisten och främmande makt vid ett överraskande anfall mot Sverige.

Detta gör att definitionen av vad utredningen föreslår för definition av flygplats bör förtydligas.

SRF föreslår att under §3 Definitioner: flygplats bör stå:

*Ett område som motsvarar definitionen av flygplats enligt 6 kap. 1§ luftfartslagen (2010:500) och som används eller har använts för kommersiell luftfart, **skolverksamhet** eller som har använts för militär luftfart.*

Flygplatsöversynen

Regeringen har i sin flygstrategi (N2017.2) angett att de vill "tydliggöra statens ansvar och roll som stödgivare till icke-statliga flygplatser" (sid 14). Regeringen har också inom regeringskansliet tillsatt en utredning för detta: Flygplatsöversynen. I det arbetet har SRF inkommit med underlag med en speciell bilaga om beredskaps- och totalförsvarsperspektivet (BILAGA 1 till SRF 2018:01 "Ett flyg för alla – eller bara för vissa" 2018-06-19).

I denna bilaga för SRF ett resonemang om hur de icke-statliga flygplatserna på ett genomgripande sätt också rent formellt kan inkluderas i Totalförvarsplaneringen och i Försvarmaktens krigsorganisation.

SRF ser att kommande lagstiftning beaktar utfallet av Flygplatsöversynen.

SRF medlemsflygplatser idag är:

Arvidsjaur, Borlänge, Eskilstuna, Falköping, Gällivare, Hagfors, Halmstad, Hemavan, Höga-Kusten, Jönköping, Kalmar-Öland, Karlstad, Kristianstad-Österlen, Linköping, Ljungbyhed, Lycksele, Mora-Siljan, Norrköping, Pajala, Skellefteå, Skövde, Stockholm-Västerås, Storuman, Sundsvall-Timrå, Sveg, Sälen, Torsby, Trollhättan, Vilhelmina, Växjö, Ängelholm-Helsingborg, Örebro och Örnsköldsvik.

Peter Larsson
VD Svenska Regionala Flygplatser